

Označování potravin

Mgr. Veronika Zelenková

Cíle cvičení

- Student vyjmenuje povinné údaje na obalech potravin
- Student popíše možnosti značení alergenů na obalech potravin
- Student vysvětlí rozdíl mezi termíny “spotřebujte do” a “minimální trvanlivost do”
- Student vyjmenuje povinné výživové údaje
- Student uvede rozdíl mezi zdravotním a výživovým tvrzením

Co vše najdeme na obalu potravin?

Povinné údaje

Jasně, přesně, srozumitelné,
snadno čitelné, nesmazatelné.

Povinné údaje

-> Definovány nařízením EP a ER č. 1169/2011

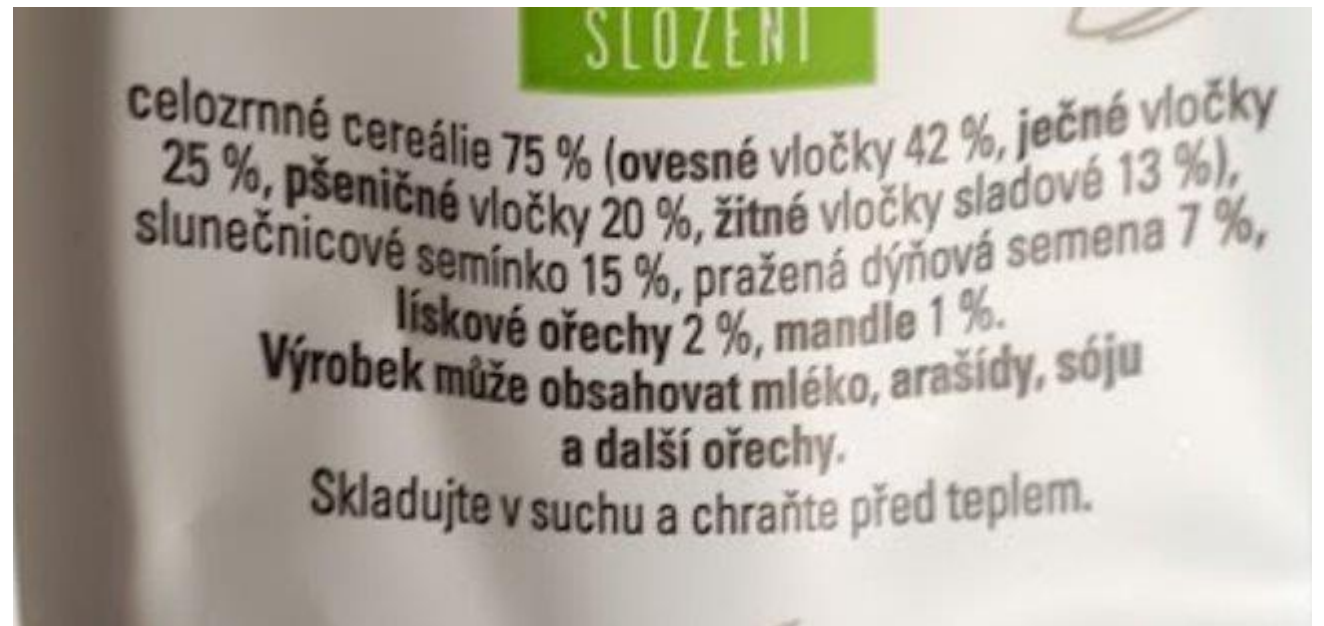
- 1) Název potraviny
- 2) Seznam složek
- 3) Alergeny
- 4) Množství určitých složek nebo jejich skupin
- 5) Čisté množství potraviny
- 6) Datum minimální trvanlivosti nebo použitelnosti
- 7) Zvláštní podmínky uchování nebo podmínky použití

Povinné údaje

- 8) Jméno nebo název a sídlo provozovatele potravního podniku
- 9) Země původu nebo provenience
- 10) Návod k použití v případě, že by potravinu bylo obtížné použít
- 11) Obsah alkoholu v % obj. (nad 1,2 %)
- 12) Výživové údaje

Složení výrobku

- ingredience uváděny sestupně dle množství
- možnost uvádět množství složek
- povinnost zvýraznit alergeny

Alergeny

- uvedeny v seznamu v příloze nařízení
- každá látka ze seznamu, která způsobuje alergii nebo nesnášenlivost a stále se nachází v hotovém výrobku
- musí být rozeznatelně označeny:
  - surovina, surovina, surovina, **surovina**, surovina
  - surovina, surovina, surovina, *surovina*, surovina
  - surovina, surovina, surovina, surovina, surovina
  - surovina, surovina, surovina, **SUROVINA**, surovina

SEZNAM ALERGENŮ

publikovaný ve směrnici 2000/89 ES od 13.12.2014 směrnici 1169/2011 EU

1

OBILOVINY OBSAHUJÍCÍ LEPEK

pšenice, žito, ječmen, oves, špalda, kamut nebo jejich hybridní odrůdy a výrobky z nich

2

KORÝŠI

a výrobky z nich

3

VEJCE

a výrobky z nich

4

RYBY

a výrobky z nich

5

PODZEMNICE OLEJNÁ (ARAŠÍDY)

a výrobky z nich

6

SÓJOVÉ BOBY (SÓJA)

a výrobky z nich

7

MLÉKO

a výrobky z něj

8

SKOŘÁPKOVÉ PLODY

mandle, liskové ořechy, vlašské ořechy, kešu ořechy, pekanové ořechy, para ořechy, pistácie, makadamie a výrobky z nich

9

CELER

a výrobky z něj

10

HOŘČICE

a výrobky z ní

11

SEZAMOVÁ SEMENA (SEZAM)

a výrobky z nich

12

OXID SIŘIČITÝ A SIŘIČITANY

v koncentracích vyšších 10 mg, m/kg, l, vyjádřeno SO₂

13

VLČÍ BOB (LUPINA)

a výrobky z něj

14

MĚKKÝŠI

a výrobky z nich

Jak poznáme, do kdy lze
potravinu bezpečně
konzumovat?

Datum spotřeby/ min. trvanlivosti

– datum použitelnosti

- výrobek po uplynutí data není bezpečný ke konzumaci
- potraviny podléhající zkáze – mléčné výrobky, maso, uzeniny apod.
- „Spotřebujte do:“

– datum minimální trvanlivosti

- výrobek po uplynutí data může změnit vlastnosti, ale je stále bezpečný
- trvanlivé potraviny – konzervy, ovesné vločky, džusy, trv. mléko
- „Minimální trvanlivost do:“

Výživové údaje

Na 100 ml
nebo 100 g
potravin

energetická hodnota	x kJ /x kcal	
tuky	x g	Povinné
z toho	x g	
- nasycené mastné kyseliny	x g	
- mononenasycené mastné kyseliny	x g	Dobrovolné
- polynenasycené mastné kyseliny	x g	
sacharidy	x g	Povinné
z toho	x g	
- cukry	x g	
- polyalkoholy	x g	Dobrovolné
- škroby	x g	
vláknina	x g	
bílkoviny	x g	Povinné
sůl	x g	
vitaminy a minerální látky	jednotky uvedené v části A bodě I přílohy XIII nařízení (EU) č. 1169/2011	Dobrovolné

Významné množství

- 15 % referenční hodnoty příjmu pro daný vitamin nebo ML na 100 g nebo 100 ml v případě produktů jiných než nápoje
- 7,5 % referenční hodnoty příjmu pro daný vitamin nebo ML na 100 ml v případě nápoje
- 15 % referenční hodnoty příjmu pro daný vitamin nebo ML na porci v případě, že balení obsahuje pouze jednu porci

Výživová a zdravotní tvrzení

– výživové tvrzení

- každé tvrzení, které uvádí, naznačuje nebo ze kterého vyplývá, že potrava má určité prospěšné výživové vlastnosti v důsledku:
  - energetické (kalorické) hodnoty, kterou poskytuje, poskytuje ve snížené nebo zvýšené míře nebo neobsahuje
  - živin či jiných látek, které buď obsahuje, obsahuje ve snížené či zvýšené míře, nebo neobsahuje

– zdravotní tvrzení

- každé tvrzení, které uvádí, naznačuje nebo ze kterého vyplývá, že existuje souvislost mezi kategorií potravin, potravinou nebo některou z jejích složek a zdravím

Výživová tvrzení

ZDROJ VLÁKNINY

- Tvrzení, že se jedná o potravinu, která je zdrojem vlákniny, a jakékoli tvrzení, které má pro spotřebitele pravděpodobně stejný význam, lze použít pouze tehdy, obsahuje-li produkt alespoň 3 g vlákniny na 100 g nebo alespoň 1,5 g na 100 kcal.

S VYSOKÝM OBSAHEM VLÁKNINY

- Tvrzení, že se jedná o potravinu s vysokým obsahem vlákniny, a jakékoli tvrzení, které má pro spotřebitele pravděpodobně stejný význam, lze použít pouze tehdy, obsahuje-li produkt alespoň 6 g vlákniny na 100 g nebo alespoň 3 g na 100 kcal.

Zdravotní tvrzení

VITAMIN C

- Vitamin C přispívá ke snížení míry únavy a vyčerpání

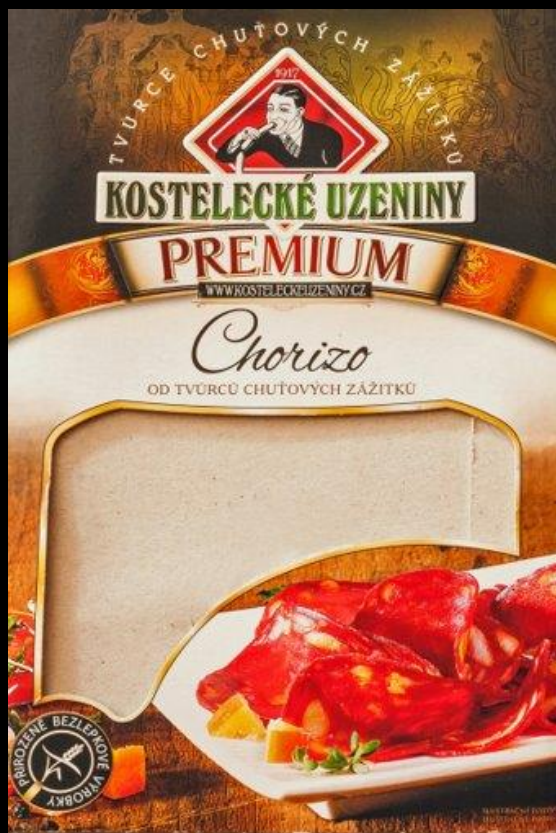
VÁPŇÍK

- Vápník přispívá k normální srážlivosti krve.
- Vápník přispívá k normálnímu metabolismu energie.
- Vápník přispívá k normální funkci svalů.
- Vápník přispívá k normálnímu přenosu nervového vzruchu.

Tvrzení nesmí

- být nepravdivá nebo klamavá
- vyvolávat pochybnosti o jiných potravinách
- nabádat k nadměrné konzumaci určité potraviny
- uvádět, že pestrá strava nemůže zajistit přiměřené množství živin
- odkazovat na změny tělesných funkcí, které vzbuzují strach, a to textem, obrazově, graficky či symbolicky

Tvůrce chuťových zážitků

Fermentované produkty, zejména jogurty a fermentované salámy s ušlechtilou přírodní plísní na povrchu mají vzhledem k obsahu probiotik a částečně též prebiotik velký zdravotní význam.

Upevňují a posilují zdraví přítomné, preventivním účinkem chrání a brání zdraví ohrožené, pokud možno léčivým či hojivým účinkem navrací zdraví porušené.

Priznivý vliv fermentovaných salámů s ušlechtilou přírodní plísní na povrchu na lidskou imunitu byl prokázán týmy českých i zahraničních odborníků.

(výzkum VŠERS a Nemocnice České Budějovice za podpory Ministerstva zemědělství ČR č.s. 14686/2005 – 16000).

(Zdroj: doc. MUDr. Petr Petr, Ph.D., Mgr. Ľana Kalová: NUTRACEUTIKA vybrané kapitoly z nutriční teorie a praxe, Vysoká škola evropských a regionálních studií České Budějovice, Nemocnice České Budějovice, 2006.)

Prvním a jedinečným výrobcem unikátní řady fermentovaných salámů s ušlechtilou plísní na povrchu v ČR je akciová společnost
KOSTECKÉ UZENINY.

www.kosteckeuzeniny.cz

SÝR PRO SENIORY

Zastavte čas

VĚDĚLI JSTE, ŽE:

„VYVÁŽENÁ HLADINA VÁPNIKU
POMÁHÁ PŘI NESPAVOSTI?“

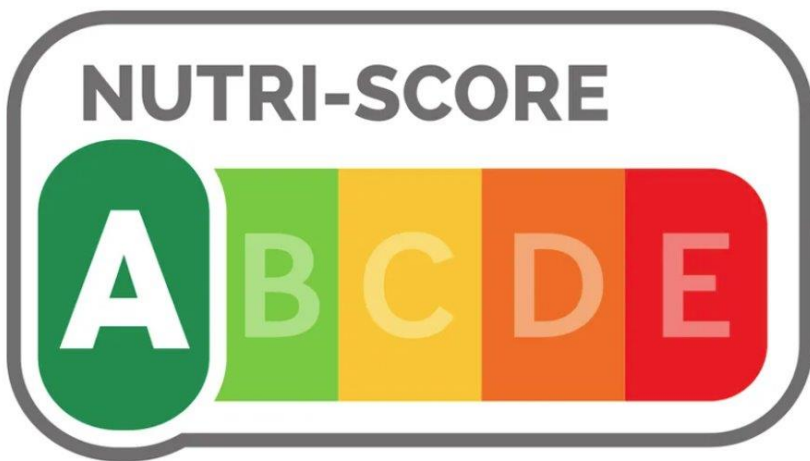

PRO AKTIVNÍ
ŽIVOT

Lacrum

Nutriscore

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Energetická hodnota (kcal)	<80	>80	>160	>240	>320	>400	>480	>560	>640	>720	>800
Cukry (g)	<4,5	>4,5	>9	>13,5	>18	>22,5	>27	>31	>36	>40	>45
Nasyčené mastné kyseliny (g)	<1	>1	>2	>3	>4	>5	>6	>7	>8	>9	>10
Sodík (g)	<0,09	>0,09	>0,18	>0,27	>0,36	>0,45	>0,54	>0,63	>0,72	>0,81	>0,9

	0	1	2	3	4	5
Bílkoviny (g)	<1,6	>1,6	>3,2	>4,8	>6,4	>8,0
Potravinová vláknina (g)	<0,7	>0,7	>1,4	>2,1	>2,8	>3,5
Ovoce / zelenina / ořechy (%)	<40	>40	>60	-	-	>80

CELKOVÉ BODY ZA SLOŽKY, KTERÉ SE OMEZIT: ENERGIE + NASYČENÉ MASTNÉ KYSELINY + CUKR + SODÍK - **CELKOVÉ BODY ZA POZITIVNÍ SLOŽKY: ZELENINA / OVOCE / OŘECHY + VLÁKNINA + BÍLKOVINY** = **RAYNEROVO SKÓRE**

Značky kvality potravin

Jak nám můžou obaly potravin
a informace na nich pomoci v
práci s klienty?

Diskuze a závěr

– Zápočtový úkol

M U N I

M E D